

SZÖVEG –
DÉR KATALIN

SOROZAT –
BIBLIA ÉS IRODALOM

UTOLSÓ VACSORA

Vajon a vallási tárgyú vagy ihletésű műalkotások, akár régiek, akár modernek, képesek-e még közvetíteni jelenünk, jövőnk nagy kérdéseit? Képesek-e megszólítani a ma emberét? Szülehetnek-e kisszerű korokban igazi nagy művek? Ezek *Pawel Huelle*, 1957-ben született lengyel író „Utolsó vacsora” című regényének kérdései.

- ◆ Abba a nem túl távoli jövőbe vezet el, ahol a terrorcselekmények a mindennapok részei, Molotov-koktélok robbannak a lengyel városokban, géppisztolyos motorosok folytatnak hajtóvadászatot Jeruzsálemben, gyanakvás, gyűlölet, öldöklés mindenütt. Mindeközben egy gdanski festő, *Mateusz* az „Utolsó vacsora” bibliai tablóját, *Leonardo* festményének modern változatát készül megfesteni. A cselekmény térben és időben több síkon játszódik, hatalmas történelmi távlatokat vonultat fel. A fő helyszín a XXI. századi Gdansk, ám a háttérben ott a XIX. századi Szentföld, a XV. századi Bizánc, a délszláv háború sújtotta Sarajevó. A valóság az író-narrátor álmaival keveredik, amelyekben Jézus életének sok helyszíne, egy közel-keleti kopt keresztény templom és, meglepő módon, a budapesti fogaskerekű, a Clark Ádám téri sikló, a budai vár és az onnan látható páratlan dunaparti panoráma olvad össze egy helyszínné, egyetlen szépséges, mégis baljós globális világfaluvá. A cselekmény hol jelenben, hol a közeli jövőben játszódik, hol a misztikus ókori múltban. A könyvbeli jövőndő csupán jelenünk tendenciáit, érdekellentéteit élezi ki, ezek teljesednek immár megszokott borzalommá. *Mateusz*, a festő barátait, ismerőseit, a tervezett bibliai tabló modelljeit várja, hogy egy színházteremben fotókat készítsen festménye csoportképének beállításához segédanyagként. Sorra érkeznek a főszereplők, Jézus mai tanítványainak megtestesítői, a XXI. század elejének lengyel értelmiségi elitje. Az ő élettörténetük, útjuk, egymáshoz is ezer szállal kapcsolódó múltjuk adja a regény törzsrészét. Van köztük tudós, művész, politikus. Nagyjából egyidősek, egyazon generációhoz tartoznak, egyaránt a kommunista korszakban szocializálódtak, majd hasonló utakon tévedtek, sőt, züllöttek el a rendszerváltás óta, jelképesen vagy valóságosan. Így hát természetesen velük, az intelligencia krémjével együtt a társadalom, a keresztény múltjára joggal büszke, a hitéhez a legsötétebb évtizedekben is ragaszkodó Lengyelország ugyancsak mély lelki, szellemi, morális válságon megy keresztül. Az üldöztetés korát nem ismerő mai nemzedékeknek nem elég a hagyomány őrzése, semmit nem jelentenek a ceremóniák, a formális vallásosság hierarchikus rendje, amelyben valódi kérdéseikre állefeleleteket kapnak csupán. A múlt értékeit, az Utolsó vacsorával és a rengeteg bibliai meg őgörög irodalmi utalással szimbolizált vallási és kulturális értékeket válogatás nélkül nyeli el a tébolyult jelen sötét szakadéka. Így, amikor a kép modelljei már mind a tizenketten együtt vannak a képhez, valaki csöndesen megkérdezi: *És hol van Jézus?* Ez a regény utolsó mondata. Válasz nincs. ◆

Kép - Profimedia - Red Dot

Az Emma de Burgh és férje testét borító – zömében vallási témájú – tetoválások a kor legjobban kidolgozott alkotásai voltak. A New York-i Samuel O'reilly keze munkáját dicsérik az alkotások, a képen Emma de Burgh látható a hátát borító, Leonardo da Vinci, „Utolsó Vacsora” festményét ábrázoló tetoválásával (1897).